

Dansk Ornitologisk Forenings Fuglestationsudvalg Årsberetning oktober 2020 til oktober 2021

DOF's fuglestationer har haft et godt år

Fuglestationerne i Blåvand, Gedser og Skagen har - trods Corona-situationen - haft et godt år med god bemanning og mange aktiviteter. Tilsvarende har arbejdet i Fuglestationsudvalget, som især går ud på at udvikle de tre DOF-fuglestationer, igen været spændende og indholdsrigt.

FSU på Gedser Fuglestation i oktober 2020. Foto: John Frikke.

Fuglestationsudvalget

DOF's Fuglestationsudvalg mødes som udgangspunkt to gange årligt, og i den forløbne periode skete det i oktober 2020 og i marts 2021. Det første møde kunne afholdes fysisk på Gedser Fuglestation, mens det andet blev afholdt via Skype i marts 2021.

Fuglestationsudvalget arbejder løbende med at koordinere driften og aktiviteterne på de tre fuglestationer, lige som udvalget vedvarende drøfter, hvordan de fælles opgaver kan udvikles, og hvordan dataindsamlingen kan styrkes og gøres endnu mere standardiseret, end den er i dag.

Fuglestationsudvalget ønsker også et stærkere samarbejde internt i DOF, bl.a. mellem udvalget og Videnskabeligt Udvalg og FeltUdvalget.

Det er desværre ikke lykkedes at holde kurser i løbet af perioden, men i støbeskeen er bl.a. to i samarbejde med Ringmærkerforeningen og Ringmærkningscentralen – et for nye ringmærkere og et for trænede.

Der er også planer om en gentagelse af det succesrige træktællekursus, som i august 2020 løb af stablen på Blåvand Fuglestation. Næste gang bliver det i Gedser.

Helt overordnet så arbejder udvalget på at imødekomme den handlingsplan for 2019 – 2024, som er vedtaget og fortsat gælder.

Øget indtjening og egenfinansiering

På vegne af DOF's naturfaglige afdeling udarbejdede Mark Desholm oplægget "Inspirationsnotat om udvikling af indtægtsgivende aktiviteter på DOF's fuglestationer". På seks virtuelle workshops hen over vinteren og det tidlige forår 2021 blev der taget hånd om emnerne: salg, formidling, udlejning, DOF-aktiviteter, data/forskning og eksterne bidrag.

Planen er, at der udarbejdes en fremadskuende forretningsmodel for de tre A-stationer. Fuglenes Hus og Fuglestationsudvalget samarbejder fortsat om udviklingen af planen, som også kan blive et afgørende dokument i forbindelse med en større, samlet ansøgning om midler til et fælles projekt.

En vigtig faktor i forhold til arbejdet med den fremtidige fundraising er, hvordan den enkelte fuglestation på en effektiv og realistisk måde kan få balance i økonomien – med den stab af frivillige, som den enkelte fuglestation råder over.

Dansk Ornitologisk Forenings Fuglestationsudvalg Årsberetning oktober 2020 til oktober 2021

Strandskader ved Blåvandshuk. Foto: Bjørn Frikke.

Kan fuglestationerne bidrage til myndighedernes monitering af biodiversiteten?

I snart mange år har vi på de danske fuglestationer indsamlet data om fugletræk ved hjælp af standardiseret træktælling og ringmærkning og bearbejdet de indsamlede data til viden, som er blevet formidlet både i publikationer og direkte til offentligheden.

På Jorden sker der store menneskeskabte forandringer af klima og miljø. For at kunne håndtere det med nogle tiltag, som virker, har politikerne og myndighederne behov for viden om forandringerne i naturen.

Fuglestationernes indsamlede data benyttes på nuværende tidspunkt ikke i den forbindelse, og arbejdet får ingen økonomisk støtte fra staten, men kunne der ændres på dette i fremtiden – fx ved at tage nye emner og former for standardiseret dataindsamling op?

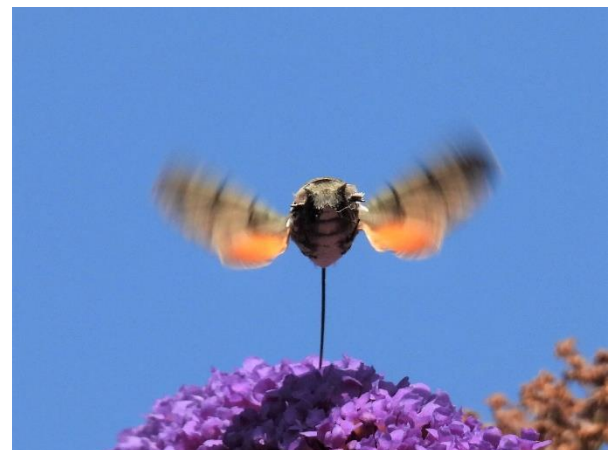
Disse monitoringer vil muligvis kunne indgå i den overvågning, som Danmark skal foretage. Dermed vil fuglestationernes monitoringsarbejde måske på sigt kunne blive betalt af staten efter samme model som andre overvågningsprogrammer i DOF.

Nye tider – nye metoder

Fuglestationerne har flere gange bidraget med indsamlede trækfugledata til internationale, videnskabelige analyser, og nye teknologier til at registrere fuglenes træk afprøves i disse år. Det drejer sig fx om optagelse og analyse af nattens fuglestemmer, om påsætning af registrerings- og senderudstyr på fuglene og registrering af træk ved hjælp af radar.

De danske fuglestationers arbejde kunne løftes markant ved at medvirke i et større, finansieret projekt. FSU arbejder derfor på at tage initiativ til et sådant projekt eller komme til at medvirke i et internationalt projekt af den type.

I FSU arbejdes der derfor også fortsat på udviklingen af en fælles liste over fremtidige projekter ved de danske fuglestationer, som bl.a. kunne skabe baggrund for et styrket samarbejde med universitetsverdenen, men som også kan danne baggrund for at søge om eksterne midler til større, fælles projekter i fremtiden.

Duehale på Gedser Fuglestation. Foto: Bo Kayser.

Øget bevågenhed i DOF

I FSU er der stor glæde over, at begge de nyvalgte medlemmer til hovedbestyrelsen, Nina Yasmin Ali og Rie Birkelund Elgaard Jensen, har været på

Dansk Ornitologisk Forenings Fuglestationsudvalg Årsberetning oktober 2020 til oktober 2021

fuglestation, og at de brænder for fuglestationerne.

Nina Ali i gang med ringmærkningen. Foto: Bo Kayser.

Det er også registreret, at der blandt DOF's medlemmer i det hele taget er en pænt stor og stigende interesse for at komme på fuglestationer - på dagsbesøg eller for at bo der nogle dage og være med i fuglestationsmiljøet.

Sikring af træktællinger og ringmærkning

I 2021 bliver standardperioderne for ringmærkning dækket fint ved alle tre fuglestationer, mens der er lidt huller i dækningen af træktællingerne på Gedser Fuglestation.

De seneste år har FSU stået for eller taget initiativ til, at der er blevet holdt kurser i træktælling, ringmærkning og formidling. Med hensyn til nye ringmærkere, har resultaterne været gode, og en del nye, både yngre og ældre personer, er ved at være oplært og deltager i kortere eller længere perioder i ringmærkningsarbejde. Der har også været afholdt to kurser i træktælling, hvilket ikke på samme måde har haft en direkte afsmittende virkning på bemandingen.

I FSU overvejes det derfor, at der i stedet for kurser skal afholdes nogle årsmøder over en weekend for personer, som i forvejen kommer og tæller træk på lokaliteterne. Hvis der kan skabes en

"træktæller-identitet", og hvis deltagerne forsynes med noget ny viden, kan det måske inspirere flere til at påtage sig opgaven med at være træktæller for fuglestationerne.

EuroBirdwatch 2021

Alle tre fuglestationer deltog som vanligt ved det årlige EuroBirdwatch-arrangement, som fandt sted lørdag den 2. oktober. Her blev der på samme weekend talt trækfugle over hele Europa og i dele af Asien, samtidig med, at det fantastiske fugletræk blev vist frem for offentligheden.

På de tre fuglestationer blev der samlet talt 13.600 fugle af 90 deltagere, som nød denne dag i trækfuglenes tegn. Rundt om i Europa blev der talt hele 7 millioner fugle på EuroBirdwatch Day.

Blåvand Fuglestation

Simon Græsbøll på morgenobs i april. Foto: John Frikke.

Blåvand Fuglestation har haft et fantastisk år med bemanding både forår og efterår, så vi har fået hele vores standardprogram dækket, og for første gang i mange år havde vi træktællinger hele foråret. Også i januar og februar var der bemanding på stationen, hvilket gav nogle spændende observationer og vinterringmærkning. Derfor fik vi mulighed for at lave nogle koordinerede tællinger i forbindelse med kuldefrembruddet i februar og skovsneppeernes kamp for overlevelse sidst på vinteren.

Dansk Ornitologisk Forenings Fuglestationsudvalg Årsberetning oktober 2020 til oktober 2021

Der ringmærkes i Blåvand. Foto: John Frikke.

I tillæg til standardprogrammet blev der i foråret - mindst én gang om ugen - lavet standardiserede lydoptagelser af nattrækkende fugle i luften over Blåvand. Denne nye monitoring af fugletrækket har afsløret flere overraskende arter for området!

Det er glædeligt, at vi har haft 13 unge DOF-medlemmer på stationen til at hjælpe og til oplæring i træktællinger og ringmærkning. Derudover har vi haft glæde af flere udlændinge, hvoraf nogle kom tilbage efter at have været på fuglestationen tidligere. I foråret og i første del af efteråret havde vi Samuel Perfect (UK), som virkelig var god til at tage sig af de unge og oplære dem i aldersbestemmelser ved ringmærkningen. Udover fuglearbejdet kiggede han meget på nat-sværmere, og vi har nu en fantastisk liste over arter og deres forekomst ved Blåvand.

I foråret tog de unge på fuglestationen initiativ til at lave et birdrace mellem fuglestationer i Danmark, Norge og Sverige. Ottenby vandt med 150 arter, mens Blåvand blev nummer tre lige efter Skagen. Et sjovt initiativ, hvor syv stationer deltog.

Igen i år lagde dværgterne sig til at ruge på stranden med 15 par. Vi fik hurtigt indhegnet området, men desværre havde flere mennesker vanskeligt ved at respektere afmærkningen. Næste år prøver vi sammen med Nationalpark Vadehavet at få en aftale i stand med Forsvaret om at indhegne med rævesikret hegn, da unger og æg i år sandsynligvis også blev taget af ræv.

Stationen har afholdt to offentlige arrangementer med åbent hus. Strandskadens Dag søndag den 1. august med omkring 100 besøgende og Euro-Birdwatch Day 2. oktober med 40 besøgende. 'Fugle for alle' og Ørneklubben er tiltag, som DOF har startet op, og begge har været på besøg på Blåvand Fuglestation.

Blåvand Fuglestation har også nydt godt af en øget opmærksomhed fra omverdenen, hvilket bl.a. resulterede i en flot check på 25.000 kr. fra sommerhusfirmaet "Sol og Strand".

Glade fuglestationsfolk med en check fra Sol og Strand. Foto: John Frikke.

Dansk Ornitologisk Forenings Fuglestationsudvalg Årsberetning oktober 2020 til oktober 2021

I perioden er der udsendt to fyldige info-breve til flere end 300 kontakter, og ultimo september var Blåvandgruppen på besøg på Vogelwarte Helgoland. Her deltog Blåvandgruppen i et par fangster i fuglestationens fantastiske fangstanlæg og fik en god snak med lederen af stedet, Jochen Dierschke, om arbejdet og om at få oprettet nogle tættere forbindelser de to fuglestationer imellem.

I uge 42 var der felttræf i Blåvand-området, og nogle hundrede fuglekiggere besøgte området med fuglestationen som et ofte benyttet samlingspunkt. På DOF Ung-lejren i samme uge fik de mange deltagere et foredrag om DOF's fuglestationer og historien om og resultater fra Blåvand Fuglestation gennem mere end 50 år.

Gedser Fuglestation – Feltarbejde, forskning og formidling

Som de foregående år har vi både tænkt fremadrettet, håndteret den daglige drift og anvendt de data om fugletrækket, som vi har indsamlet gennem årene. Ud over de tre store F'er, Feltarbejde, Forskning og Formidling, er der to til, som er vigtige: Frivillige og Finansiering.

Træktælling ved Gedser Odde. Foto: Bo Kayser.

Feltarbejde

Videre frem forventer vi, at standardiseret overvågning af langsigtede ændringer i naturen kommer til at fylde meget og gradvist mere blandt fuglestationens aktiviteter. Standardiseret ringmærkning og træktælling skal fortsætte. Nye overvågningsaktiviteter ønskes igangsat. Det kunne være:

- "Nat-lyt" af fugle
- "Nat-lyt" af flagermus
- Registrering af mængden af flyvende insekter

Til de nye aktiviteter med nat-fugle-lyt, nat-flagermuse-lyt og insektmonitoring, mangler vi både udstyr, frivillige og finansiering.

Dansk Ornitologisk Forenings Fuglestationsudvalg Årsberetning oktober 2020 til oktober 2021

Ændringer i fænologi, antal og ynglesucces blandt rastende småfugle ved Gedser 2007-19

Bo KAYSER

(With a summary in English: Trends in phenology, numbers and breeding success among staging passerine migrants at Gedser Bird Observatory 2007-2019)

Artikel i DOFT.

Forskning

Vi har efterhånden masser af data fra de foregående 12-13 år. Det er ikke en lang årrække, men vi har alligevel i det forløbne år både analyseret data fra ringmærkningen og træktællingerne og på baggrund af det udarbejdet to videnskabelige artikler til DOFT og to mere letlæselige artikler til Fugle & Natur.

Åbent-Hus med mange deltagere. Foto: Bo Kayser.

Formidling

Både mht. antal arrangementer, antal deltagere og indtægter har vores formidling næste været

oppe på før-COVID19-niveau, og det har været herligt.

Ringmærkningsområdet er blevet topkappet ned til 2,5 m.
Foto: Bo Kayser.

Frivillige

Driften af fuglestationen er afhængig af mange dygtige og engagerede frivillige. I det forløbne år har vi klaret de fleste af de planlagte aktiviteter, men det har knebet lidt med at få både ringmærkere og træktællere. Istandsættelsesopgaver i huset har vi måttet udskyde på grund af manglende frivillige, mens havegruppen har klaret det store arbejde med at passe ringmærkningsområdet.

Finansiering

Finansiering af de igangværende aktiviteter er gået godt i seneste år. Med tilskud fra DOF, Fri-luftsrådet, kommunen, fra frivillige og fonde har økonomien hængt sammen.

På længere sigt arbejder vi med idéer om, at fuglestationens standardiserede overvågningsregistreringer af fugle og måske senere også flagermus og insekter, kunne indgå i et statsligt program og dermed måske kunne få statsstøtte eller støtte fra en fond på samme måde som Punkt-tællingsprogrammet. Det vil vi arbejde videre med FSU, Fuglenes Hus og andre om.

Dansk Ornitologisk Forenings Fuglestationsudvalg

Årsberetning oktober 2020 til oktober 2021

Fuglenes Hus tog i foråret initiativ til nogle e-workshops med fuglestationerne om, hvordan fuglestationerne selv kan skaffe penge til at dække en større del af driften. Ud fra et oplæg om, hvad andre fuglestationer i verden gør, blev der talt om alt fra at sælge krus til at tage betaling for formidling og at søge fonde.

På Gedser Fuglestation har vi de senere år haft succes med en anden tilgang. Vi har fundet ud af, hvad vi gerne vil, hvad det vil koste, og så ud fra de frivilligpersoner, vi har haft til rådighed, prøvet at skaffe pengene så effektivt som muligt.

Skagen Fuglestation

Der tælles træk ved Skagen Nordstrand. Foto: Bo Kayser.

Mindst 15 unge har i løbet af året arbejdet og boet på fuglestationen over en længere periode og gennemført et bredt spektrum af opgaver i felten. Derudover har der yderligere været en håndfuld praktikanter i kortere perioder og en del tilbagevendende frivillige fra tidligere år på besøg med kortere ophold. Fuglestationens lejlighed har været udlejet hver uge fra marts til og med midten af november.

I foråret fulgte assistenterne som tidligere Skarvkoloniens ynglesucces, og der blev samlet flåter fra solsorte tidligt på sæsonen. Flåterne skal analyseres for patogener. Eftersom det generelt i

Nordeuropa lader til, at procentdelen af hunner hos Ederfugle er faldende ift. antallet hanner, er fuglestationen begyndt på kønsdifferentiere tællingerne af trækkende Ederfugle om foråret. Gennem sommermånederne fortsatte CES-mærkningen ved Jennes Sø som vanligt, og sommerens mærkning af natravne resulterede i, at 12 individer blev ringmærket. Det er det højeste antal hidtil.

August og starten af september vil blive husket for to succesfulde initiativer på ringmærkningsfronten. Det lykkedes at fange tre Lille stormsvale på stranden neden for fyret, hvoraf én allerede bar en ring fra Norge. Det viste sig senere, at den var mærket ved Eigerøy Fyr i Vestnorge en måned tidligere (291 km. i fugleflugtslinje). Desuden lykkedes det på kun tre nætter at fange og mærke fire tredækkere i Himmerland. Begge initiativer har interessante fremtidsperspektiver, der forhåbentlig kan give os ny viden om disse arter, som vi i en dansk kontekst kender meget lidt til. Vi håber derfor fremadrettet at udvikle projekter på de erfaringer, vi har fået i år.

Fuglestationen indgik en toårig aftale med Aarhus Universitet og Miljøstyrelsen omkring indsamling af døde mallebukker til undersøgelse for plastik inklusiv standardiserede vandringer langs kysten. Feltarbejdet gik allerede i gang i slutningen af september. I den forbindelse indsamlede fuglestationen ligeledes døde alkefugle til Aarhus Universitet i en periode, hvor mange ilanddrevne alkefugle blev fundet ved Nordsøen. Målet var at undersøge dødsårsager. Ligesom tidligere år indsamlede fuglestationens assistenter Purpursnegle til undersøgelse af miljøfarlige stoffer langs de danske kyster. Det skete som en del af NOVANA-overvågningen. I NOVANA-overvågningen har lokale endvidere deltaget i de nationale fugletællinger, der årligt gennemføres på landsplan. Sidst på sæsonen er det planen, at der sættes på mærkning af rastende Bjergpipere på Grenen,

Dansk Ornitologisk Forenings Fuglestationsudvalg

Årsberetning oktober 2020 til oktober 2021

hvor fuglestationen har fået godkendt et farvemærkningsprojekt. Endnu en art vi ikke ved meget om mht. deres trækadfærd.

DOF-Ung i Skagen, maj 2021. Foto: John Frikke.

I løbet af året har flere studerende brugt fuglestationens ringmærknings – og radiotelemetridata til eksamensafleveringer. Der arbejdes pt. på at få disse resultater publiceret. De natlige optagelser af fugletrækket er fortsat gennem året, og i maj måned blev det udvidet med undersøgelser for det nationale punkttællingsprojekt, hvor lydoptager som metode til nat-punkttællinger blev testet.

Ca. 45 ture, events og arrangementer for offentligheden, skoleklasser og studerende er gennemført i løbet af året.

Kontakt FSU

Udvalget:

E-mail: FSU@DOF.DK

Hjemmeside: <http://www.dof.dk/aktiv-i-dof/grupper-og-udvalg/fuglestationsudvalg>

Formand: John Frikke, tlf. 20 42 62 65,
e-mail: john.frikke@mail.dk

Næstformand: Bo Kayser, tlf. 51 34 62 78,
e-mail: bo.kayser@gmail.com